

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Az elmúlt időszakban szép számmal érkezett hozzánk visszajelzés a hírlevél számairól, köztük sok dicséret, amelyeket ezúton köszönünk meg.

Az is világossá vált számunka, hogy az eddig megjelent lapszámok nem mindegyike jutott el Önökhöz. Ennek a technikai hibának a kiküszöbölése megtörtént, reméljük, mostantól minden hónapban megérkezik Önökhöz a hírlevél.

Kérjük továbbra is, ha szervezetük, intézményük valamilyen tudományos információját vagy egyéni tudományos teljesítményük hírét szeretnék eljuttatni a magyar tudományos világnak, ne késlekedjenek megosztani velünk.

Kocsis Károly elnök

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

A **Széll Kálmán Alapítvány díjával** tüntették ki **Lámfalussy Sándor** professzort, nemzetközi hírű jegybankárt, „az euro atyját”, az MTA külső tagját.

[Bővebben:](#)

Az állatorvosi virológia területén végzett kiemelkedő kutatásaiért az igen rangos **Arany Medál**

díjjal ismerte el **Belák Sándornak**, az MTA külső tagjának tudományos teljesítményét a Svéd Királyi Akadémia.

[Bővebben:](#)

A **magyar kultúra lovagja** lett január 22-én **Békássy N. Albert orvos, a svédországi Lundi Egyetem oktatója**, az összejt-

átültetés nemzetközi akkreditációs inspektora.

[Bővebben:](#)

A **magyar kultúra lovagja** lett **B. Kovács István** gömörológus történész, az MTA külső köztestületének tagja.

[Bővebben:](#)

Káich Katalin, a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanító-képző Kar nyugalmazott tanára, volt dékánja, az MTA külső köztestületi tagja

professor emeritus kinevezést kapott.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület **Debüt** díját megosztva kapta **Keszeg Anna**, a Partiumi Keresztény Egyetem adjunktusa, a BBTE oktatója,

az MTA külső köztestületi tagja és **Jakab Albert Zsolt**, a romániai magyar néprajzi bibliográfia összeállítója.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSI HÍREK

Amerikában is **egyedülálló műtő** nyílt meg nemrég a Harvard Egyetem oktatókórházának számító

bostoni Brigham and Women's Hospitalban, melynek létrehozója és társigazgatója **Jolesz A. Ferenc**

idegsebész, idegkutató, radiológus, a Harvard Egyetem professzora, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja.

[Bővebben:](#)

A kolozsvári **Nemzeti Kisebbségkutató Intézet** kutatást végzett a **magyar nemzetiségű felnőtt lakosság körében Erdély 16 megyéjében**.

A megkérdezettek (1190 fő) többsége pesszimista és úgy gondolja, hogy Romániában a dolgok rossz irányba mennek.

[Bővebben:](#)

Ugyancsak a **Nemzeti Kisebbségkutató Intézet** 2012-ben is felméri az **interetnikus kapcsolatok alakulását**, de az összes korábbi felmérés adataival egységes rendszerben vizsgálják meg, hogyan változtak az etnikumközi viszonyok az utóbbi tizennégy évben. Készül a romániai nemzeti kisebbségek kronológiája is az utóbbi húsz év adatai alapján.

[Bővebben:](#)

Magyar-szlovák tudományos együttműködéssel kívánják **rekonstruálni a 16. században** létesített **Posoni kertet**, amelyben fénykorában

60 féle dísznövény, 45 gyümölcsfaj, 80 különböző zöldségfaj között szemlélődhetett Lippay György tudós esztergomi érsek és az oda látogató nagytekintélyű, nevezetes személyiségek. Magyar oldalról a kutatást Surányi Dezső biológus professzor, az MTA doktora, a közös terv kimunkálójá vezeti.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Január 18-án mutatták be az Erdélyi Múzeum-Egyesületnél a **Garda Dezső** egyetemi docens, az MTA külső köztestületi tagja által szerkesztett, **A mezővárostól a rendezett városig** című tanulmánykötetet.

[Bővebben:](#)

A kolozsvári Scientia Kiadónál megjelent a **Terminology and Translation Studies. Plurilingual Terminology in the Context of European Intercultural Dialogue** című kötet, Doina Butiurcă, Inga Drută és Imre Attila munkája.

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári Nemzeti Kisebbségkutató Intézet és a Scientia Könyvkiadó közös kiadásában a **Minority Politics within the Europe of Regions** című tanulmánykötet (szerkesztette Horváth István, az intézet igazgatója és Tonk Márton, az MTA külső köztestületi tagja).

[Bővebben:](#)

A somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet gondozásában jelent meg **Török Tamásnak, Ipoly mente helynevei** című kötete.

[Bővebben:](#)

4. oldal

Ugyancsak a Fórum adta ki **L. Juhász Ilonának**, az MTA külső köztestületi tagjának *Rítusok, jelek, szimbólumok* című néprajzi tanulmánykötetét.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Fórum Társadalomtudományi Szemle XIII. évfolyam, 2011/3. és 4. száma.**

[Bővebben:](#)

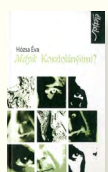
Megjelent a hágai székhelyű **Mikes International** Magyar szellemi fórum. Hungarian Periodical for Art, Literature and Science *január-márciusi száma.*

[Bővebben:](#)

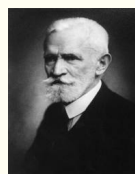
Megjelent a Washingtonban élő **Székely J. Gábor** matematikus, az MTA köztestületi tagja *Paradoxonok a véletlen matematikájában* című könyvének harmadik kiadása.

[Bővebben:](#)

A szabadkai Életjel kiadó gondozásában megjelent **Hózsá Éva** irodalomtörténésznek, az MTA külső köztestületi tagjának *Melyik Kosztolányi(m)? Kapcsolatformálódások* című könyve.

[Bővebben:](#)

Cholnoky Jenőről, a magyar földrajztudomány egyik legnagyobb tudósáról és az emberföldrajzról *írt cikket a Magyar Szó január 21-ei számában* **Mák Ferenc** irodalomtörténész.

[Bővebben:](#)

Az újvidéki Fórum kiadónál megjelent Orosz János *Szerb-magyar jogi és közigazgatási szótára*, a 2005-ös kötet bővített kiadása.

[Bővebben:](#)

Fölkerült a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság honlapjára *A délvidéki magyarság múltja, jelene és jövője című tudományos tanácskozásról készült beszámoló.* A konferencia anyagából májusban kötet jelenik meg.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Kepéné Bihar Mária és Lendvai Kepe Zoltán néprajzkutatók Kő kövön maradjon!** című kötete a muravidéki Magyar Nemzetiségi Tájékoztatási Intézet gondozásában. A kötetet január 23-án mutatták be a lendvai Bánffy Központban.

[Bővebben:](#)

Közép-Kelet-Európa és a Délvidék a II. világháborúban – Áldozatok, együttélés, megbékélés címmel jelent meg

a História folyóirat új száma. A Magyar–Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság, a Budapesti Európa Intézet, az MTA Történettudományi Intézete, az Európa-történeti Kutatócsoport 2011. szeptember 30-án az Együttéléstől a tömeggyilkosságokig a Balkánon a 20. században. A Vajdaság 1942-1945 címmel tartott nemzetközi konferenciájának szerkesztett változata.

[Bővebben:](#)

Megjelentek az **Erdélyi Magyar Műszaki**

Tudományos Társaság lapjainak

friss számai: EMT Tájékoztató 2012/1-2., FIRKA 2011-2012/3., Műszaki Szemle 2011/ 6.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Elkészült a nemzeti jelentőségű intézmények listája. Ennek jegyében kiszámítható, speciális finanszírozást fognak kapni többek között: az Újvidéki Egyetem Magyar Nyelvű Tanítóképző Kara, a Sapientia – Erdélyi

Magyar Tudományegyetem, az Erdélyi Múzeum Egyesület (EME), a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet.

[Bővebben:](#)

Újból János-Szatmári Szabolcsot választották a Partiumi Keresztény

Egyetem rektorává. Rektori programjának elemei: új egyetemi épület kivitelezése, további új szakok indítása és az egyetem részvételének biztosítása nagy hatósugarú európai uniós kutatási programokban.

[Bővebben:](#)

Tanulmányi Központ alakult a **Nagyváradai Egyetemen**, mely az **észak-erdélyi zsidóság történetének**

a kutatását tűzte ki célul.

[Bővebben:](#)

Az **Ungvári Nemzeti Egyetemnek** – Kárpátalja legnagyobb, legmagasabb fokozattal rendelkező és

legpatinásabb felsőoktatási intézetének –

Magyar Tannyelvű Humán- és

Természettudományi Karáról ad

áttekintést Lizanec Péter professzor,

az MTA külső köztestületi tagja.

[Bővebben:](#)

6. oldal

Az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) és a Debreceni

Egyetem képviselői aláírták a két egyetem közötti együttműködésről szóló, megújított megállapodást.

[Bővebben:](#)

A romániai tudományos kutatásokért felelős nemzeti tanács **akkreditálta az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadóját, az Erdélyi Tudományos Füzetek sorozatot és az Erdélyi Múzeum című folyóiratot.** Az akkreditált kategóriákról

[bővebben:](#)

Mezőgazdasági szakot indít Nagykárolyban a Nyíregyházi Főiskola.

A három és fél éves képzést már következő tanévtől elindítják, ha a magyar és a román oktatási minisztérium is jóváhagyja az indítványt.

[Bővebben:](#)

A Magyar Doktorandusz Közösség tagjai együttműködési szándékuk megerősítésére

január 18-án **Séra Magdolnát, a kárpátaljai Momentum Doctorandus szervezet képviselőjét választották meg,** hogy az elkövetkező két évben ő

koordinálja az MDK tevékenységét, valamint együttműködjek a Doktoranduszok Országos Szövetsége elnökségével a határon túli magyar doktoranduszokat érintő kérdésekben.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

„Bethlen Gábor” Alapítvány

Közgazdaság-tudomány szakos egyetemi

hallgatóknak szervezett **képzést** a Bethlen Gábor Alapítvány Székelyudvarhelyen, január 19-20 között.

[Bővebben:](#)

Január 20-án **emlékülést tartottak az újvidéki „razzia” 70. évfordulója**

alkalmából. Az előadók között volt A. Sajti Enikő,

az MTA doktora, jelen volt Pók Attila, az MTA Történettudományi Intézet igazgatóhelyettese, Haraszi György, az MTA doktora és Fodor István, az MTA külső köztestületi tagja, a Magyar-Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság Magyar Tagozatának tagjai.

[Bővebben:](#)

Lehetőségek és kihívások a Babeş–Bolyai Tudományegyetem számára az új tanügyi

törvény tükrében címmel rendeztek kerekasztal beszélgetést január 24-én

7. oldal

Kolozsváron Magyarai Tivadarral, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) rektorhelyettesével, Soós Anna egyetemi docenssel, a BBTE Matematika és Informatika Karának dékánhelyettesével, az MTA külső köztestületi tagjaival és Pozsony Ferenc professzorral, a BBTE Bölcsészkarának dékánhelyettesével, az MTA külső tagjával. A moderátor Toró Tibor politológus volt.

[Bővebben:](#)

Romániai magyar értelmiség – múlt, jelen, jövő címmel Aradon tartott előadást január 26-án **Egyed Péter** író, filozófus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professzora, az MTA külső köztestületi tagja.

[Bővebben:](#)

Az **Erdélyi Múzeum-Egyesület Természet-tudományi Szakosztálya** január 26-án tartotta meg **köszönetét**.

[Bővebben:](#)

A magyar filozófiai iskola megteremtőjének, **Böhm Károly** akadémikus, egyetemi tanárnak a tiszteletére avattak **emléktáblát** a magyar kultúra napján Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

Február 2-án **Müller Miklós**, a Rockefeller Egyetem nyugalmazott professzora, az MTA külső tagja **Ervin**

Bauer: Father of Theoretical Biology, Martyr of Science címmel tartott angol nyelvű előadást New Yorkban a Magyar Tudományos Társaság keretében.

[Bővebben:](#)

A tanulmány 2005-ben megjelent a Hungarian Quaterly című folyóiratban, amely hozzáférhető az interneten.

[Bővebben:](#)

Február 9-én kapták meg diplomáikat a komáromi **Selye János Egyetem Gazdaságtudományi**

Karának hallgatói, akik az amerikai Greensboro Egyetem által koordinált **nemzetközi üzleti esetmegoldási programban** vettek részt.

[Bővebben:](#)

Február 12-én **Érdy Miklós** orientalista tartott előadást **A tulipánok géncentruma**

címmel a New York-i Magyar Házban. A magyarság keleti eredete és hun kapcsolata című tavaly megjelent könyvének legfontosabb részeiből.

[Bővebben:](#)

Pardavi-Horváth Márta, a George Washington University műszaki és alkalmazott

tudományok professzora, az akadémiai kapcsolatok rektorhelyettese **Nano-technologia: áldás vagy átok?** címmel tart előadást február 18-án a washingtoni Magyar Klubban.

[Bővebben:](#)

A nagyváradi Szacsavay Akadémián Történelem és személyiségek címmel

újra egész éves modulban foglalkoznak nemzetünk történiájával. A modul tudományos tanácsadója ismét Romsics Ignác Széchenyi-díjas történész, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

[Bővebben:](#)

Ipartörténeti előadás-sorozatot indít az **Erdélyi Múzeum-Egyesület** Műszaki Tudományok Szakosztálya.

Az első előadást Sándor László nyugalmazott egyetemi tanár, az MTA külső köztestületi tagja tartja a TRIUMF (gyűjtőgyertyagyár) történetéről.

[Bővebben:](#)

Kubassek János **geográfus**, a Magyar

Földrajzi Múzeum igazgatója március 8-án **Germánus Gyuláról**, a nemzetközi hírű

magyar orientalistáról és a Kelet világaról tart előadást a bécsi Collegium Hungaricumban.

[Bővebben:](#)

Fundatia Pápai Páriz Ferenc Alapítvány

Március 22-24-én rendezik meg a **XIX. családorvosi továbbképző konferenciát** Székelyudvarhelyen. A konferencia fő szervezője az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvostudományi Szakosztálya, a Magyar Egészségügyi Társaság, a Hargita Megyei Orvosi Kollégium és a Pápai Páriz Ferenc Alapítvány.

[Bővebben:](#)

Március 29–30-án Beregszászban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán **Társadalomföldrajzi kihívások a XXI. század Kelet-Közép-Európájában** címmel konferenciát rendeznek.

[Bővebben:](#)

Március 29-30-án a **French Society for Extracellular Matrix Biology** fennállásának 50. évfordulója alkalmából konferenciát szerveznek Párizsban. A szervezet hajdani kezdeményezője, a jelenlegi konferencia egyik szervezője Róbert László professzor, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

Életének 71. életévében **elhunytt Szóter László, a beregszászi születésű kiváló fizikus**, a fizikai tudományok

kandidátusa, nyugalmazott egyetemi docens.

[Bővebben:](#)

Elhunyt a csíkszeredai születésű P. András Imre jezsuita szerzetes, szociológus a bécsi Magyar

Egyházzociológiai Intézet igazgatója.

[Bővebben:](#)

Budapesten búcsúztatták el a 91 éves korában **elhunytt Prágay Dezsőt**, az évtizedek

óta külföldön élő **vegyészt-biokémikust**.

[Bővebben:](#)

Életének 88. évében **meghalt Új-Zélandon Maurer Endre szakpszichológus**,

a wellingtoni egyetem volt magánoktatója, a wellingtoni pszichológiai klinika korábbi vezetője.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

Fennállásának **30. évfordulóját** ünnepelte a **Maribori Egyetem Bölcsészettudományi Kara Magyar**

Nyelv és Irodalom Tanszéke. A rendezvényen részt vett Kocsis Károly akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke.

[Bővebben:](#)

Műsor készült a Duna Televízióban a **15 éves somorjai Fórum Kisebbségkutató**

Intézetéről Megkerülhetetlenek címmel.

[Bővebben:](#)

255 éve született Nagymartonban **Kitaibel Pál, a botanika és a mineralógia úttörő kutatója**, a hazai

balneológia megteremtője.

[Bővebben:](#)

225 évvel ezelőtt született Magyarokanizsán **Beszédes József**, a **mezőgazdasági vízellátás és vízszabályozás**

kiemelkedő tudású művelője, a magyar nyelvű műszaki irodalom egyik megteremtője, a Magyar Tudományos Akadémia első mérnök tagja.

[Bővebben:](#)

210 évvel ezelőtt született Magyargyerőmonostoron **Debreczeni Márton bánya- és kohómérnök**. A kohóknál

felhalmozott salakot ő használta először kénygyártásra és a zalatnai főkohóknál ő vezette be a vasgálic- és rézgálicgyártást. Számos újítása közül a legjelentősebb a kohók levegőellátását biztosító, róla elnevezett csigafúvó.

[Bővebben:](#)

185 éve született Nagyszebenben **Bielez Eduard (Ede) Albert** zoológus, akadémikus.

[Bővebben:](#)

175 éve született Kürtösön **Kerpely Antal kohómérnök**, akadémiai tanár. A magyar vaskohászati oktatás és

szakirodalom megteremtője. Több európai szabadalmat dolgozott ki.

[Bővebben:](#)

150 esztendeje született Füleken **Pfeiffer Péter fizikus, egyetemi tanár, a szegedi egyetem rektora**. Tudományos kutatásai

során főként az elektromos hullámok mozgásával és elektrotechnikával foglalkozott.

[Bővebben:](#)

135 esztendeje született Szomolnokon **Solt Béla kohómérnök, műegyetemi tanár**.

[Bővebben:](#)

105 évvel ezelőtt született Bécsben **Selye János, osztrák-magyar származású kanadai orvos, orvosbiológus,**

kémikus, egyetemi tanár, a stresszelmélet kidolgozója.

[Bővebben:](#)

100 éve született Aradon **Allodioris Irma, az antropológia és az állattan hazai történetének kiemelkedő kutatója**, egyben

nemzetközileg is elismert bibliográfusa.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

A határon átnyúló együttműködési program (CBC) keretében a **Fórum**

Kisebbségkutató Intézet három magyarországi partnerrel közösen valósítja meg azt az EU-s projektet, amely a **szlovák-magyar határmente szociográfiai irodalmát és vizuális megjelenítését** dolgozza fel. A program nyitókonferenciáját és sajtótájékoztatóját március 16-án tartják Somorján az intézet székházában.

[Bővebben:](#)

11. oldal

A veszprémi Pannon
Egyetem és a
Sapiientia – Erdélyi

Magyar Tudományegyetem április 18-21
között Veszprémben rendezi meg a **VIII.
Kárpát-medencei környezettudományi
konferenciát.**

[Bővebben:](#)

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

A Sapiientia Erdélyi Magyar
Tudományegyetem **április
20-22-én Vállalkozói és
gazdasági trendek
a Kárpát-medencében**

**címmel gazdaságtudományi
konferenciát szervez Csíkszeredában.
A jelentkezési határidő: március 14.**

[Bővebben:](#)

**XV. Erdélyi Tudományos
Diákköri Konferencia**

Erdély egyik
legfontosabb

magyar tudományos diákszemléjének idén
május 10-13 között ad otthont Kolozsvár,
amelyre **jelentkezni** a világhálón keresztül
az **Erdélyi Tudományos Diákköri Konfe-
rencia honlapján, március 16-ig lehet.**

[Bővebben:](#)

A 2012/2013-as tanévben **nyolc
alapképzés, öt mesterképzés
és két doktori képzés** várja az
érdeklődőket a **nyitrai Közép-
európai Tanulmányok Karán.**

[Bővebben:](#)

Az Eötvös Loránd
Tudományegyetem második
alkalommal rendezi meg
a határon túli magyar

anyanyelvű egyetemista hallgatók számára
az **ELTE Kárpát-medencei magyar
nyári egyetem** című programot
július 9-15 között.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Műemlék-
restaurátorok Egyesülete és
a Transsylvania Nostra Alapítvány
szeptember 20–22 között szervezi
meg Kolozsváron a Történeti
tartószerkezetek nemzetközi konferencia-
sorozat 14. ülészakát, **Történeti
tartószerkezetek védelme és
a társadalom** tematikával.

[Bővebben:](#)

Az Építmények Viselkedése in situ
romániai mérnöktársaság Országos
Bizottsága (Bukarest) Építmények
viselkedése **in situ és a környezet
védelme** címmel kongresszust szervez
Félicsfürdőn szeptember 27-28-án.

Az MTA 2012-től megújuló,
integrált pályázati rendszerrel
kívánja segíteni a külföldi magyar
nyelvű és tárgyú kutatásokat.

Az új pályázati rendszer megőrzi az eddigi
támogatáspolitikát bevált elemeit: ezután is

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

12. oldal

lesznek magyarországi és szülőföldi
ösztöndíjak, valamint intézményi
támogatások. A 2012. évre vonatkozó
***pályázati felhívás megjelenése áprilisra
várható.***

[Bővebben](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

13. oldal

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele.

2012/2. szám.

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök.

Szerkeszti a szerkesztő bizottság.

*1112 Budapest, Budaörsi út 45.
mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu*

